

Apostel Thomas Kerk
www.pgenschede.nl/atk

Ds Maaïke Schepers van der Poll

Gemeente van onze Here Jezus Christus,

In de voorbereiding heb ik me afgevraagd hoe moet ik dit gedeelte uit de bijbel uitleggen als ik zou geloven in een mythische Jezus. Een Jezus die niet echt bestaan heeft, volgens de Nijkerkse ds. v.d.Kaay.

Hij zegt: "Alle elementen uit het verhaal van Jezus vinden zijn oorsprong in het oude Egypte. Daar komt de oermythe vandaan van een god, die mens wordt, van sterven en opstaan, van geboren worden op 25 dec. uit een maagd." Dit wordt over de mythische godheid Isis geschreven. De scriba van de landelijke kerk heeft hierop gereageerd met o.a. de woorden: "Ik geloof niet in een mythisch kruis. Hij hing aan een echt kruis en droeg zo de echte last van de wereld." Ook ik geloof in een Jezus, die èn mens èn God is zoals de oude kerk het al beleeden heeft en daarom kon ik met een gerust hart deze overdenking schrijven.

"Strikt vertrouwelijke" stukken lekken nogal eens uit. Een rapport dat nog niet voor publicatie geschikt is, wordt op zo'n manier een publiek geheim. B.v. de begroting voor Prinsjesdag. Denk maar aan Wikileaks en alles wat daarna nog gekomen is. Het kan mensen danig in verlegenheid brengen.

Misschien hebt uzelf ook weleens zo'n ervaring gehad. Je hebt iemand in vertrouwen iets verteld en gevraagd er niet over te praten en later blijkt dat het wel is doorverteld. Aan zo'n voorval hou je een naar gevoel over. Zo'n naar gevoel kan Jezus ook gehad hebben. Hij had de man die rein was geworden, nog zo gezegd, er met niemand over te praten. Hou je aan de wet en laat de priester zien dat je weer gezond bent. En wat gebeurt er: de man, die door zijn melaatsheid aan de rand van de stad woonde en daarmee aan de rand van de samenleving stond, vertelt, nee, hij bazuïnt rond wie hem genezen heeft. Tenslotte komt Jezus aan de rand van de stad te staan, erger nog, Hij moet buiten de stad leven. De rollen worden omgekeerd. De man wordt rein en Jezus moet leven als onrein. De man weer volop in het leven, Jezus op eenzame plaatsen.

Melaatsheid...Wat is precies melaatsheid of huidvraat? Het woordenboek geeft de volgende omschrijving: een besmettelijke chronische ziekte, die ook het vlees en gebeente weg vreet. Gelukkig kan men aan lepra tegenwoordig meer doen met medicijnen, hygiëne en goede voeding.

In de mozaïsche wet, en dan speciaal Leviticus 13 en 14, staat de instructie voor een melaatse, wat hij moet doen en nalaten. Het is een gevreesde ziekte en de melaatse is een getekende, een afgezonderde.

Overal in de Bijbel waar over melaatsheid wordt gesproken, wordt de mens meteen "onrein" en een onreine mocht niet meer in de gemeenschap leven. De priester was degene die moest beslissen. Hij bekeek een aantal dagen de plek en bepaalde dan of het melaatsheid was. Was iemand melaats, dan veranderde het leven van zo'n iemand radicaal. Buitengesloten - geen werk - in het ergste geval zag je je vrouw en kinderen niet meer - ongeneeslijk ziek en alsof dat nog niet genoeg was, moesten de kleren gescheurd zijn, het hoofdhaar loshangen, de bovenlip bedekken en men moest roepen: Onrein, onrein. Meestal woonden de melaatsen bij elkaar op een eenzame plaats. Men mocht op geen enkele manier met gezonde mensen in aanraking komen. Zij hadden echt niemand die voor hen opkwam en hun zaken behartigden. Een melaatse was in feite gelijk aan een dode.

Naäman was een melaatse, maar niet gedoemd buiten de gemeenschap te leven. Via een joods dienstmeisje zoekt Naäman zijn genezing in Israël. Niet de koning van Israël was in staat de generaal van zijn ziekte af te helpen, maar Elisa, de man Gods, de profeet. Elisa houdt zich aan de wet, want hij staat Naäman niet te woord en heeft geen persoonlijk contact met hem. Dat mocht ook immers niet!! We zullen straks zien dat het bij Jezus anders is. Per bode wordt Naäman de opdracht gegeven zich 7 maal in de Jordaan te baden. Naäman, die dacht dat Elisa met een groot ritueel de ziekte zou verdrijven, wordt boos, want hij voelt zich door de boodschap van Elisa niet serieus genomen. Ten diepste was hem die opdracht te eenvoudig, maar de kern is dat Naäman naar het profetische woord moet luisteren en daarvoor a.h.w. moet buigen. Hij moet luisteren naar woorden van de Here God en er na doen.

En dan dat riviertje de Jordaan. Hij roept dan ook uit: zijn de rivieren van Syrië niet beter dan de Jordaan? Moet hij zich 7 maal baden in dat smalle riviertje? Als het aan Naäman gelegen had, was hij naar huis gegaan zonder de opdracht uit te voeren. Maar zijn dienaren dringen bij hem aan: waarom zou u dat niet doen: gemakkelijker kan het niet. Hij doet het dan toch maar, mis-schien wel met de gedachte: baat het niet, het schaadt ook niet. Hij dompelde zich 7 maal in de Jordaan en HIJ WAS REIN. God heeft zijn isolement opgeheven. Hij mag weer leven. Het wonder is gebeurd.. Naäman wil Elisa danken voor zijn genezing, maar daar wil Elisa niets van weten. De enige die de dank toekomt is de Heer. Dan vraagt Naäman om aarde uit Israël mee te mogen nemen naar zijn land.

In het verhaal van Naäman zit meer in dan een genezing, aangegeven wordt: de lijn van de volken, vertegenwoordigt door Naäman, naar Israël en van Israël naar de volken, uitgebeeld door het mee terug nemen van aarde. Naäman, de niet-jood wordt a.h.w. ingelijfd bij het volk Israël. Hij neemt Israëls God mee naar zijn eigen land.

De man met huidvraat, waarover het in Marcus gaat, overtreedt de wet door naar Jezus te gaan. Hij heeft immers niemand die kan bemiddelen. Dus hij moet wel. Hij valt op z'n knieën en smeekt: "als u wilt, kunt u mij reinigen". Dit roept herinneringen op aan het verhaal van de man met een onreine geest. Deze noemde Jezus toen: de Heilige van God. Nu wordt opnieuw door een zieke een beroep op de macht van Jezus gedaan.

Mensen in nood (zieken, bezetenen, melaatsen) hebben kennelijk een bijzonder gevoel om te doorgronden wie Jezus werkelijk is. Mensen die gezond zijn (leerlingen en schriftgeleerden) vragen zich af wie Jezus is en waarom Jezus met gezag kan spreken. In zijn nood en in zijn verlangen valt deze melaatse op de knieën voor Jezus. Hij laat als het ware een goddelijke aanbidding zien. Deze houding laat Jezus niet onverschillig, want Hij krijgt medelijden, zegt de NBV. In de NBG staat het krachtiger: Jezus wordt met barmhartigheid bewogen. In het grieks staat er letterlijk: tot in zijn ingewanden bewogen. Merkt u wat een emoties Marcus ons hier laat zien? De komst van deze zeer eenzame man maakt bij Jezus emoties los. Dan steekt Jezus zijn hand uit en raakt de melaatse aan. Dit is het verschil tussen Elisa en Jezus: Jezus raakt mensen aan om hen te genezen, Hij raakt mensen aan om hen te bevrijden.

Elisa is nog tussenpersoon, Jezus is meer. Hij heeft die macht in Zich. Het aanraken van de melaatse komt voort uit het "met barmhartigheid bewogen zijn". Geen angst voor besmetting, maar deze zieke mens tegemoet komen. Zijn eenzaamheid delen. Jezus raakt hem aan, dat is het fijnste, het geweldigste, het rijkste wat een mens kan overkomen. De aanraking bij de melaatse gaat gepaard met de woorden: "Ik wil het, wordt rein". En de melaatse wordt rein. Rein worden heeft een diepere strekking van genezen worden. We weten niet of de man genezen is. Maar dan gebeurt er iets vreemds. "Jezus stuurde hem weg met de ernstige waarschuwing". Jezus keert zich a.h.w. tegen de man. In het grieks staat er letterlijk: "Hij werd briesend van woede". Waarom verandert de stemming van Jezus? Waarom is Hij woedend? Kan het zijn dat Jezus zich plotseling bewust is dat Hij de geboden heeft overtreden? Eigenlijk is Jezus door de aanraking onrein geworden. Overziet Hij nu pas zijn daad? Een veel voorkomende verklaring is dat de woede van Jezus zich niet richt tot de genezen melaatse, maar tot de onreinheid als zodanig, tot de krachten in deze wereld die de mens in hun macht houden en een bevrijd leven bijna onmogelijk maken. Een zelfde houding heeft Jezus ingenomen tegen de demonen en andere "onreine geesten".

Een andere uitleg is: we komen hier in aanraking met het "Messias-geheim". In de vraag van de melaatse: "als u wilt, kunt u mij reinigen", klinkt als het ware door: "U kunt mij genezen, want U bent de Messias, de Bevrijder." Jezus wil, nee, Hij moet Zijn messiasschap nog verborgen houden. Het is een nog-niet. Zijn tijd is nog niet gekomen en Zijn werk is nog niet af. En daarom mag de melaatse niets zeggen, maar moet hij zich aan de priester tonen en een offer brengen. Vraagt Jezus niet het onmogelijke van de man? Als je weer in de gemeenschap opgenomen bent, dan wil je het toch van de daken afschreeuwen, hoe gelukkig je bent. Een mens kan dan toch niet zwijgen !!! En wat gebeurt hier? De reine melaatse getuigt wie Jezus is en neemt op deze manier de prediking van Jezus over. We zouden hem de eerste zending kunnen noemen. En Jezus? Hij komt in een soort isolement. Hij is de onreine geworden, die zich niet meer in de steden kan vertonen en die naar de eenzame plaatsen moet. Gelukkig eindigt het verhaal niet bij het isolement van Jezus. Want de evangelist vertelt in de laatste zin dat mensen van alle kanten naar Hem toe komen.

Velen hebben Hem nodig en zo bevrijden zij Hem, ja u hoort het goed: mensen bevrijden Hem uit de eenzaamheid van de afzondering en brengen Hem terug in de wereld. Wat een geweldige wisselwerking is dat: mensen hebben Jezus nodig en Jezus heeft mensen nodig.

Evenals in het verhaal van Naäman zit ook in het verhaal van de melaatse een diepere achtergrond. Nu is het de wisselwerking en spanning tussen Israël en de volken, tussen de christelijke gemeente en de wereld, tussen de leer en het leven. De reiniging van melaatsen is het teken van het Koninkrijk van God. Waar dit Koninkrijk doorbreekt, en in Jezus breekt het door, daar is geen plaats meer voor ziekten, ook niet voor melaatsheid.

Gemeente, wat doen wij met dit verhaal? Marcus onthult ons in dit gedeelte één van de kernen van zijn evangelie. Ook vandaag wil Jezus Zijn hand uitsteken en ons aanraken. Figuurlijk komt "onreinheid" ook in onze tijd voor. Hoe ziek is onze wereld, waarin verhoudingen verstoord zijn. De relatie met jezelf, met anderen en met God. Jezus wil dat de band met God wordt hersteld, en wijzelf mogen tot bloei komen, zo wordt ons geloof gesterkt. Steken wij onze hand naar Hem uit? Jezus wil bij ons leven betrokken zijn, wilt u bij het leven van Jezus betrokken zijn?

Dan belijden we:

"wij geloven, en in de Zoon

uit God geboren voor de tijd

Hem zij de macht, de majesteit. Amen.